

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Summula clarissimi iurisco[n]sultissimiq[ue] viri
Raymundi**

Raimundus <de Pennaforti>

Colonie, 4.III. 1502

VD16 R 168

Matrimonium quot modis est illegitimu[m]

urn:nbn:de:hbz:466:1-31223

Summula Raymundi

hō saluatur sicut est ordo matrimoniū siue pūgiū. qz si hō nunq̄ intraret
pūgiū adhuc bñ saluaret. z sicut si hō nunq̄ acciperet ordines adhuc
alijs nō obstantibz regnū dei adipiscit. Sed quedā sunt sacramēta sine q̄s
bus hō nō potest saluari. vt est baptismus. z ideo manifeste patz q̄ argus
mentū eorum nihil pcludit. quia dicunt logici q̄ ex puris particularibus
nihil sequit. quali modo eoz argumētū pcedit. ¶ Secūdo arguit sic. nulluz
sacramētū est peccatū. s; matrimoniū est peccatū. ergo matrimoniū nō est
sacramētū. psequētia tener in festino. Maior pz de se. Minor pbat. quia in
matrimonio sit pctm originale. igit̄ zc. Ad argumētū rīdetur q̄ minor ē
falsa. Sed tūc dī de pctō originali q̄ hoc est psecutiue z nō ptractiue. q̄a
in matrimonio p̄siderant tria. s. prolis generatio. fides integra. z gr̄a p̄seq̄
quēs. z quādo illa tria tenent regulariter tūc matrimoniū nō currit in pec
catum nisi consecutiue

s^c in m̄ramonio s^c mulieri

Legitime iungi sibi noli quam violasti

.i. p̄ adulteriū s^c sequētes

Turpis adulteriū vicio. si tres tibi casus

.i. p̄radiciūt .i. ministrasti s^c aliq̄s

Obstant hī. q̄ procurasti forte venenum

s^c malum mulieris

Aut aliquod simile quo vir sit mortuus eius

s^c mulieri cupis .i. in p̄tractu p̄ s̄ba de futuro

Cui iungi queris. si contractura fidem dat

s^c mulier .i. p̄ s̄ba de p̄nti s^c fidem

Illa tibi tecum. vel presentem dat eandem

s^c extra l̄fam postis septe s^c mulieri

Casibus in reliquis poteris sibi legitimari

s^c iam scripta de viro

Hec econuerso scribantur de muliere

¶ Superius auctor determinauit de matrimonio legitimoz. hic tā deters
minat de matrimonio illegitimoz. Et diuiditur in duo. nam. p̄mo facit
hoc qd̄ dictū est. Secundo ponit quosdam casus qui faciunt retinere mu
lierem que p̄misit adulteriū. Secūda ibi (Casibus in reliquis) Et les
gatur littera simul sic. Si aliquis concūbit cū muliere. cum illa non delect
p̄trahere matrimoniū si aliquis casuū sequētiū occurrit de istis. Quoz
p̄mus est. si vir dedit consensum vel p̄siliū vel ministravit venenū q̄ mu
lier deterset virum interficere. z illo viro sic interfecto ip̄e non deters contra
here mulierem in vxorem siue matrimoniū cum tali muliere. ¶ Secūsus ca
sus est iste. si aliq̄ mulier haberet vix infirmantem. z si p̄mittit alteri p̄ ver
ba de p̄nti q̄ post mortem sui viri velit ip̄m ducere. tunc illud matrimoniū
um nō tenet nisi viro mortuo. Alij sic scdm casum exponunt. tu noli iungi
isti mulieri que viuente viro dat fidem contrahēdi matrimoniū post
obitum viri sui. Rationē assignant istam. quia illa mulier te nesciente pos
set viro mortem inferre. ¶ Tertius casus. si mulier cognouit carnaliter

aliquē virū viro eius viuere et ducāt sponsalia adinuitē. tūc illa non tenent viro viuere nisi post mortē ibi sequatur copula carnalis. **Dei** mgf subdit ibi (Casibz in reliqz) dicens quosdā casus esse q̄ faciūt retinere mulierē adulterā. volēs si vxor alicuius p̄misit adulterū ita q̄ vir ei? nesciat si tūc aliqz illoz casū q̄ sequitur interfuerit. tūc o3 q̄ talis vxorē suā repudiata seruet. **Quoz** casū p̄mus est iste. si vir fornicator est vt mulier. tūc vir nō p̄t vxorē suam repudiare. Et rō est ista. qz ibi ars deludif arte. vñ **Lachy** Tu q̄qz fac sile zc. **Secū**s casus est iste. si vir alicui? mulieris p̄senserit vel iusserit vt ipa faceret adulterū quocūqz mō hoc fiat. siue fiat coacto mō. siue p̄pter inopiā. siue p̄pter mādatū superioris videlz regis vel p̄ncipis. tūc vir ipam repudiare nō p̄t. **Tercius** casus est iste. si ipa mulier lateat facit adulterū ita q̄ maritus eius nō p̄t producere testimoniū de h̄mōi facto tūc nō p̄t repudiare ipam. **Quartus** casus est. si ipa mulier absqz velle suo et violenter est oppressa. tūc iterū vir nō dz repudiare ipam. **Quintus** casus est. si ipa mulier credit virū obisse et p̄mittat adulterū cū extraneo. vñ rō aut p̄cipiente adhuc nō dz eam dimittere. **Sextus** casus est. si vir cogit nouit eā postq̄ sciuit eam fornicatā aliūde. adhuc eam nō debz dimittere. **Septimus** casus est. si vir longe est vel recessit a muliere et hoc p̄ longum spaciū tempis. ita q̄ mulier nimis vixit p̄pter viri absentiam. et ita p̄mittat adulterū. tūc ipse vir adhuc nō dz eā dimittere. **Dō** si ex his oibz casibz aliqz p̄ solū vñ impediret. tūc vxorē adulterā non p̄t dimittere. Si vero nullus casū tā dīctoz affuerit vxorē adulterā licite p̄t repudiare. nō tū ex sui ipsius voluntate. sed ex p̄sensu suo3 superiorz et corā ecclia militate

¶ **Frē** sciendū. q̄ doctores sacre scripture sup addūt octauū casū. vide licet istū. qn vir infidelis p̄uertit ad fidē catholicā muliere manēte in infidē delicate. et hec mulier si ducat aliū. et postea etiā p̄uertit ad fidē catholicā tūc p̄mus vir tenetur eam reassumere

¶ **Frē** notādū. q̄ ex ista autoris trahit talis doctrina. q̄ si aliqz habuerit p̄cubinā et aliqz illoz casū in līa enūeratorū affuerit. tūc ipse cū ea matrimonii p̄trahere nō p̄t. Si aut aliqz istoz casū nō impediret tūc ipse cū ea matrimonii p̄trahere p̄t. Et sic eodem mō intelligēdū est de muliere si cur de viro **¶** **Frē** notādū sicut habet ex littera et ex iure. q̄ si aliqz habuerit vxorē q̄ p̄miserat adulterū qd cū testimonio p̄bati p̄t. tūc p̄t ipam repudiare et ab ista p̄t separari. sic tū q̄ hoc fiat ex p̄sensu superiorz et corā ecclia militate

¶ **Ultimo** notādū p̄ modū dubitatis. vtrū aliqz cognoscēs (cāte aliquā mulierē carnaliter vxore sua viuere. an tūc ille postea vxore sua mortua p̄t p̄trahere matrimonii cū illa quā p̄us cognouit. Et videt q̄ nō. qz affinitas impedit matrimonii. sed affinitas est cognatio proueniens ex copula carnali. et ibi fuerat copula carnalis. qz ibi vir et mulier vniti. erant p̄ copulā carnalem. ergo ibi fuerat copula affinitatis. et p̄sequēs non p̄t resumere in matrimonii. qd fuit p̄bandū. **Ad** hoc dubiū r̄ndet. q̄ licite possunt p̄trahere matrimonii dū aliqz illoz triū casū p̄moz nō affuerit. sed si aliqz affuerit tūc impedit matrimonii. **Sz** tūc ad rōnē dz q̄ copula carnalis illegitima nō facit affinitatē q̄ ad bonā famā. **Vel** sic r̄ndet fm̄ aliquos q̄ inter istas nō est affinitas. qz affinitas est inter diuersas p̄sonas. sz nō sz diuersē p̄sonē. qz vir et mulier sunt vnū p̄ copulā carnalē. **Vel** aliter dz

Summula Raymūdi.

¶ Ibi est affinitas. z illa affinitas est occulta. z de occultis nō iudicat ecclesia
Aliter dicitur. talis affinitas bñ ipedit m̄rimoniū. ¶ Hēdū cū sanguinea adulecta
re. z tñ nō ipedit m̄rimoniū. ¶ Hī cū ipa adultera p se. Ex h̄ tūc vltteri⁹ dubi
tat. vtrū aliq̄s interficiēs possit trahere m̄rimoniū cū vxore interfecti
R̄r q̄ sic. qz talis interfectoz forte nūq̄ cogitauit de m̄rimonio trahen
s⁹ tu caste viuēdo. .i. vxore (do cū tali muliere siue femina.

Si potes abstinere prima muliere sepulta

potes caste viuere. s⁹ in m̄rimonio. .i. luxuria ipugnari.

Et si non. melius est nubere q̄ nimis vri.

¶ In ista pre autor ponit qdā documēta siue q̄sdā psuasiōes circa ipsū
m̄rimoniū. Et dicit sic. si aliq̄s habuerit vxore z ista diuina pmissiōe mori
tur. si talis p̄ se abstinere a libidine z a coitu. nullo mō ducat aliā vxorem
si aut vir nō p̄ se abstinere meli⁹ est vt ducat aliā vxore q̄ nimis a p̄u
piscētia carnali ipugnet. qz meli⁹ est nubere q̄ nimis vri. .i. a luxuria ipugnari.

¶ Circa lrām nota. autor ponit vnā psuasiōe q̄ vir mortua muliere p̄
ma aliā nō ducat. Rō est. qz melior est status castoz q̄ p̄ugatoz. naz s̄m
triplicē statū dat triplex fructus. vt p̄ginibz dat ceterisim⁹ fruct⁹. viduatis
sexagesim⁹. z p̄ugatis tricesim⁹. Et s̄m aliq̄s se p̄ abstinere. mai⁹ p̄miū
p̄sētur. si aut abstinere nō p̄t p̄pter antiquā z malā p̄suetudinē. tūc meli⁹
est eū nubere q̄ nimis vri in luxuria. vt dicit ap̄ls. qz tūc forte p̄mitteret ma
iōra pctā. Itē dicit ap̄ls. si nō caste tñ caute. z hoc sic exponit de m̄rimonio
in quo hō sic caur⁹. qz m̄rimoniū est inuēti. p̄pter fornicatōem euit ā data
sed tñ h̄ dicitū ap̄li aliq̄ exponit dicētes. si nō caste tñ caute. .i. in loco secre
to vel in angulo. s̄z h̄ nō valet. qz vbiq̄z p̄mittit extra m̄rimoniū sp̄ est
pctm̄ mortale. vñ p̄ba fornicatores z adulteros iudicabit dñs. S̄z aliq̄
doctores ponderāt illa p̄ba. meli⁹ est nubere q̄ vri. inferētes ex h̄ q̄ nubes
re est bonū. qz ois p̄p̄tiū p̄supponit positū dicit de ambobz p̄p̄tiis.
¶ Ibi r̄ndet vt dicitur logici. q̄ p̄p̄tiū capit dupl̄. p̄p̄t̄. z improp̄t̄. p̄p̄t̄ ca
p̄tēdo tūc p̄supponit positū dicit de ābobz p̄p̄tiis. improp̄t̄ p̄o tūc nō ō
et sic sumit h̄c z in alijs p̄sibz orōnibz. vt ibi. fides xp̄iana est melior ius
daica. ¶ Itē notādū. q̄ bonū est p̄ma vxore mortua virū abstinere. ita q̄
aliā nō ducat. Rō est. nā si aliā duxerit bigam⁹ efficit. z p̄ p̄ns inabilis ad
susceptōem sacroz ordinū. ¶ Tñ bigam⁹ dicitur a bis. .i. duo. z gama mulier. q̄st
duas h̄is mulieres. ¶ Itē notādū q̄ in isto sacramēto s̄z tria sicut in alijs
sacramētis. .i. sac̄m̄ tñ. res sacramēti. sac̄m̄ z res sacramēti simul. Sacra
mētū tñ est cognitio exterior vel p̄iunctio p̄ euidētia signa facta. sed res sa
cramēti tñ. est duplex. .i. p̄maria. z est gr̄a q̄ facit hoīem declinare a malo z
facere bonū. Alia est sc̄daria. z ē signū vnionis xp̄i z eccle. qz sicut se vir se
mel despōsavit mulieri. sic xp̄s se semel despōsavit eccle. cui⁹ caput ip̄e est
sed sac̄m̄ z res sacramēti. est aiaz p̄iunctio z corpis indiuilibilis vnio. quia
tūc hō intrat m̄rimoniū ad fornicatōem euitādā z ad plis generatōem.

¶ Ultimo nota. dicitū est sup̄ q̄ error est vna p̄ditio m̄rimoniū ipedi
ens. Pro q̄ dubitat. vtrū nobilitas ipediat m̄rimoniū. ¶ Hēdū z dirimas
tractū. Et videt q̄ sic. qz s̄m mḡm̄ iniaz. si aliq̄s trahit cū nobili z talis
nō est nobil. nō valz p̄t⁹. ¶ S̄ sequit q̄ nobilitas ipediat m̄rimoniū. S̄z
p̄ oppositū arguit sic. accētia nō ipediūt m̄rimoniū. s̄z nobilitas ē accētia.